

YENİ KHK'LARA TOPLU BAKIŞ

Mahmut ESEN
E. Mülkiye Başmüfettişi

Görevine son verilen personelin bazı sınıf/kurumlar itibarıyla, toplam çalışanlara oranında; ilk sırayı yargı mensuplarının aldığı, yargı mensuplarını mülki idare amirlerinin izlediği görülmektedir. Kamuoyuna yansıyan bilgilerden Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarında ise bu oranın % 30 'a (686-689 s. KHK sonra %32) ulaşmış olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasanın 121 inci maddesi ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 4 üncü maddesine göre, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu'nca 15.8.2017 tarihinde kararlaştırılmış, 25.8.2017 günlü R.G. yayınlanmış olan 693-694 sayılı (toplam 2 adet) KHK ile getirilmiş düzenlemeler bölümler halinde özetlenmiş olarak aşağıya çıkarılmıştır.

A- OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI TEDBİRLER ALINMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (Karar Sayısı: KHK/693)

693 sayılı KHK ile, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara

üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan:

(928) kamu personelinin görevine son verilmiş, daha önce görevine son verilmiş (57) kamu personeli ile (3) TSK mensubu görevine iade edilmiştir.

Ayrıca (2) gazete; (1) haber ajansı, (3) dernek kapatılmıştır. Daha önce kapatılmış olan (1) sağlık kuruluşu, (1) özel radyo ve (1) vakıf kuruluşunun faaliyetine izin verilmiştir.

(Bu suretle milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen ve R.G. yayımlanmış listelerde gösterilen kurum ve kuruluşların türleri itibarıyla sayıları:

(yeniden açılan/faaliyetine izin verilmiş toplam (283) kurum/kuruluş hariç olmak üzere;)

(46) özel sağlık kurum/kuruluşu, (881) özel öğretim kurum ve kuruluşları, (108) öğrenci yurdu, (103) vakıf ve (1.420) dernek, (15) vakıf yükseköğretim kuruluşları, (19) sendika; (44) özel radyo ve televizyon, (107) gazete/ dergiler/ yayınevi/dağıtım kanalına ulaşmıştır)

KHK ile ayrıca, terör örgütleriyle üyeliği, irtibatı/iltisakı değerlendirilen (10) emekli generalin rütbeleri geri alınmış, emeklilikleri iptal edilmiştir.

İhraç edilmiş kamu personelinin toplamına ilişkin güncel (birleştirilmiş) veriler aşağıya çıkarılmıştır.

(4.302) yargı, (6.470) TSK, (3.106) Jandarma, (155) Sahil G.K, (22.984) EGM mensubu ve (75.102) kamu görevlisi olmak üzere toplam (112.119) kişinin görevlerine son verilmiştir. (Görevine son verilenlerden 1.722

Sıra No	Kamu Personelinin Hizmet Sınıfı/Kurumu	Sektörde İstihdam Edilenlerin Sayısı	Görevine Son Verilenlerin Sayısı	Görevine Son Verilenlerin İstihdam Ed. Oranı (%)
1-	Yargı Mensupları (As. Hakimler Hariç)	15.899	4.302	27
2-	Mülki İdare Amirleri	2.181	416	19
3-	EGM	259.751	22.984	8,84
4-	Öğretim Elemanları	129.225	5.602	4,4
5-	Eğitim Öğretim Hizmetleri	925.825	33.509	3,6
6-	TSK (Jandarma/ Sahil G.K. dahil)	241.561	9.740	4
7-	Din Hizmetleri	110.447	2.741	2,5
8-	Sağlık ve Yardımcı Sağlık Hizm.	398.608	7.573	1,9
9-	Mahalli İdareler	228.447	4.001	1,8
KAMU PERSONELİ GENELİ		3.390.738	112.119	3,3

personel (oranı %,1,5) daha sonra görevlerine iade edilmiştir.)¹

KHK uyarınca görevlerine son verilmiş kamu personelinin sayısı; bazılarının hizmet sınıfı/ kurumlarına göre dağılımı, (2016 Mayıs ayı itibarıyla²) sektördeki çalışanlara oranları yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

Görevine son verilen personelin bazı sınıf/kurumlar itibarıyla, toplam çalışanlara oranında; ilk sırayı yargı mensuplarının aldığı, yargı mensuplarını mülki idare amirleri-

nin izlediği görülmektedir. Kamuya yansıyan bilgilerden Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarında ise bu oranın % 30 'a (686-689 s. KHK sonra %32) ulaşmış olduğu anlaşılmaktadır.]

B- OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI DÜZENLEMELER YAPILMASI HAKKINDA KHK (Karar Sayısı: KHK/694)

Torba yasa niteliğindeki 694 sayılı KHK de toplam 57 adet kanun/KHK ek ve değişiklikler yapılmıştır.

I- KAMU PERSONELİNE / KURUM VE KURULUŞLARA YÖNELİK DÜZENLEMELER

1- 663 sayılı Sağlık Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hk. KHK'de, köklü/ halkımızı yakından ilgilendiren önemli değişiklikler yapılmıştır.

(2011 yılının sonlarında önleyici ve tedavi edici sağlık hizmeti vermek üzere (EGM/DSİ/TCK vb.) bağlı kuruluş olarak kurulmuş olan Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ve Kamu

1 Görevine son verilen personel sayısına ilişkin rakamlar, KHK ekinde R.G. yayımlanmış listeler üzerinden derlenmiştir. Bu yüzden R.G. yayımlanmayanları (sözleşmeli statüde olup sözleşmeleri feshedilenleri, MİT' te görevine son verilen 118 personeli vb.) kapsamamaktadır http://pbk.tbmm.gov.tr/Butce_Takvim_Tutanaklar

Nitekim Başbakan Yardımcısı N. Kurtulmuş'un Gazeteci S. Çevıkan'la yaptığı sohbette son verilen kamu personeli 103.824 olarak açıklanmıştır. (Bu rakamın görevine iade edilenleri kapsadığı tahmin edilmektedir.) (05.07.2017 günlü Milliyet Gazetesi)

2 <http://www.dpb.gov.tr/tr-tr/istatistikler/kamu-personeli-istatistikleri>

Hastaneleri Kurumu kaldırılmış; bu kurumlar (eskiden olduğu gibi) yeniden genel müdürlükler şekline dönüştürülmüştür.

Kurumlarda görevli olup kadroları iptal edilmiş üst düzey yöneticilerin (il/ilçe sağlık müdürleri dahil) görevleri sona ermiştir. Diğer personel kadro unvanlarına uygun kadrolara atanmış sayılmaktadır.

Taşrada sağlık hizmetleri il/ ilçe sağlık müdürleri tarafından verilecektir. İldeki sağlık hizmetlerinden il sağlık müdürleri sorumlu olacaktır. İl/ilçe sağlık müdürlükleri bu amaçla (başkanlık/başkan yardımcılığı şeklinde) yeniden yapılandırılmıştır. Taşradaki (il/ilçe müdürlüğü, başkan/başkan yardımcılığı, başhekim vb.) görevler sözleşmeli personel tarafından yürütülecektir. Bu amaçla 9.831 adet kadro ihdas edilmiştir. İstisnalar dışındaki sözleşmeli personelin sözleşmeleri Sağlık Bakanı tarafından imzalanacaktır. İl içindeki personelin ataması sağlık müdürü tarafından yapılacaktır.

Hastaneler, baştabipler tarafından yönetilecektir. İl düzeyindeki hastanelerin niteliklerini belirleyen grup seviyelerinin yükseltilememesi/düşürülmesi hallerinde il sağlık müdürü veya ilgili başkanın, bu durumlar hastane ölçeğinde gerçekleşir ise başhekimin görevine son verilecektir.

Sağlık Bakanlığı yurt dışı sağlık hizmeti sunmak amacıyla sağlık birimleri kurabilecek ve işletilebilecektir.)

Diğer yandan Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda yapılmış bir değişiklikle aile hekimlerine 72 yaşına kadar çalışabilme olanağı getirilmiştir.

2- Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hk. Kanuna yapılan

Tutukluluk süreleri uzatılmıştır. Gizli soruşturmacının teknik araçlarla izleme yapması ve kovuşturma evresinde tanık olarak dinlenmesi özel düzenleme yapılmıştır.

Hk düzenleme ile yurt ve benzeri kurumların kuruluş, işletilmeleri ve kurucularında aranılacak koşullar vb. konular yeniden düzenlenmiştir.

3- Bazı kanunlarda Başbakanın görev ve yetkilerine ilişkin ibareler, Cumhurbaşkanı olarak değiştirilmiştir. (657 sayılı DMK, 6136 sayılı Ateşli Silahlar, 375 sayılı KHK)

4- TSO/Ticaret Odalarınca tutulmakta olan ticaret sicil işlemleri, bundan böyle Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı olarak kurulacak ticaret sicili müdürlüklerince yürütülecektir.

5- TMSF'nin kayyım olduğu şirketlerde genel kurul yetkisi (TTK hükümlerine bağlı olmadan) ilgili Bakan tarafından kullanılabilir.

Kayyım atanmış şirketlerin borçları ödenmesi için öncelikle şirkete kefil olanların, mal varlığına el konulmuş ortak/yönetici vb. varlıkları satılabilecektir.

6- Kamu görevinden çıkarılmış öğretim elemanlarının, OHAL işlemleri İnceleme Komisyonunca görevine iadesine karar verilmesi halinde Ankara, İstanbul ve İzmir

dışında yeni kurulmuş yüksek öğretim kurumlarına atamaları yapılacaktır.

7- Artvin ilinde Kemalpaşa, Aksaray ilinde Sultanhanı adıyla ilçeler kurulmuştur.

8- Belirli süre için Mülkiye, Adalet ve HSK müfettişliklerine yapılacak atamalarda (yaş sınırını yükseltmek/hizmet yılını düşürmek şeklinde) kolaylıklar getirilmiştir.

II- YARGI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

9- 5271 sayılı CMK değişiklikler yapılmıştır.

(Tutukluluk süreleri uzatılmıştır. Gizli soruşturmacının teknik araçlarla izleme yapması ve kovuşturma evresinde tanık olarak dinlenmesi konularında özel düzenleme yapılmıştır. Tazminat davalarında avukatlara ödenecek nisbi vekalet ücretlerine sınırlama getirilmiş, tazminatlara ilişkin kararların icra takibine konulması bazı koşullara bağlanmıştır.

İhbar ve şikayetin suç oluşturmadığının, soyut ve genel nitelikte olduğunun anlaşılması halinde soruşturma yapılmasına gerek olmadığına karar verilebilecektir.

Milletvekillerinin seçimlerden önce veya sonra işledikleri ileri sürülen suçları hakkında soruşturma ve kovuşturma yetkisi Ankara C. Başsavcılığına ve Ankara Ağır C. Mahkemelerine verilmiştir.)

Diğer yandan spor müsabakalarına dayalı şans oyunları oynatılması/ oynanmasına yer sağlanması olguları CMK açısından kategorik suçlar arasına alınmıştır.

İlgili mevzuatta yapılmış geçici nitelikli bir değişiklikle, hükümlülere 1.08.2017 tarihinden önce veril-

miş ve infaz edilmiş disiplin cezası ve tedbirler üzerine, süre ve karar koşuluna bağlı kalmaksızın (koşullu salıvermenin önünü açan) iyi hal kararı verilmesinin önü açılmıştır.

10- Adalet Bakanlığında İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Ayrıca Bakanlıkta 4000 hakim/savcı ve 2.000 hakim/savcı adayı kadroları ihdas edilmiştir. (Bu düzenlemeden önce, 02.12.2014 gün ve 6572 sayılı Kanunla, mevcut kadroya ek olarak, 4.000 hakim/savcı adayı kadrosu ihdas edilmiştir.)

11- Hakim ve savcıların silah satın almalarına kolaylık getirilmiş, bu amaçla Adalet Bakanlığında doğrudan toplu yerli/ithal tabanca satın alma yetkisi verilmiş, vergi vb. yükümlülükler yönünden muafiyet tanınmıştır.

12- 2004 sayılı İİK'na yapılmış bir ek madde ile yapılmış düzenlemeyle idari yargının görev alanına giren konularda ilamsız takip yolu kaldırılmıştır.

13- Uyuşturucu madde elde etmek amacıyla izinsiz kenevir ekimine verilen cezalar artırılmış, uyuşturucu imal ve ticaretinde kullanılan araçlara el konulması esası getirilmiştir. TCK yer alan uyuşturucu madde imalatı ve ticareti, kullanılmasına yönelik suçların cezaları artırılmıştır.

III- TSK/MİLLİ SAVUNMA İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

14- 926 sayılı TSK çok yönlü ek/değişiklikler yapılmıştır.

(Genelkurmay ve MSB'da, hukuk müşavirlikleri dışında, ayrıca hukuk sınıfı subayların görev yapacağı, hukuk hizmetleri başkanlık veya birimleri kurulmaktadır.)

Albay ve generaller rütbe bekleme sürelerine bakılmaksızın terfi/emekli edilebilecektir. (KHK diğer maddelerinde de emekliye sevk

Adalet Bakanlığında İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Ayrıca Bakanlıkta 4000 hakim/savcı ve 2.000 hakim/savcı adayı kadroları ihdas edilmiştir.

açısından Jandarma ve Sahil G.K. personeli içinde kendi teşkilat kanunlarında benzer düzenlemelere yer verilmiştir.)

Askeri Hakimler/ Askeri Yargıtay/ AYİM kanunları kaldırılmıştır. Askeri hakimlerin adli/idari mercilerine atanmalarına, kaldırılan askeri yargı mercilerindeki görülmekte olan dosyaların devrine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

15- 1325 sayılı MSB Teşkilat Kanununda değişiklikler yapılmıştır.

Teftiş Kurulu Başkanlığı yeniden yapılandırılmıştır. MSB ve bağlı kuruluşlarda (TSK dahil) görev yapan

MİT, Cumhurbaşkanına bağlanmış, bu bağlamda Kanunun yetkileri makamı belirten bazı maddelerindeki "Başbakan" ibareleri "Cumhurbaşkanı" olarak değiştirilmiştir.

personelle ilişkin istihbarat hizmetleri (kita içinde/dışında) MİT tarafından yapılacaktır.

16- İlgili mevzuatta değişiklik yapılarak Harp Okulları ve Astsubay Meslek Yüksek Okulları yeniden yapılandırılmıştır.

17- TSK'da görevli tabip yedek subaylar, Sağlık Bakanlığına bağlı askerlere öncelikli hizmet verecek birimlerde görevlendirilecektir.

IV- GÜVENLİK İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

18- 2937 sayılı MİT Kanununda ek/değişiklikler yapılmıştır.

(MİT, Cumhurbaşkanına bağlanmış, bu bağlamda Kanunun yetkileri makamı belirten bazı maddelerindeki "Başbakan" ibareleri "Cumhurbaşkanı" olarak değiştirilmiştir. Diğer mevzuatta MİT ile ilgili Başbakana yapılmış atıflar da Cumhurbaşkanının başkanlığında Milli İstihbarat Koordinasyon Kurulu kurulmuştur.

T.C. vatandaşları hariç olmak üzere tutuklu veya hükümlüler başka bir ülkeye iade edilebilecek veya başka ülkede bulunanlarla takas edilebilecektir.

Devletin çıkarları veya görevin gizliliğinin zorunlu kıldığı hallerde MİT Müsteşarı ve mensuplarının tanıklık yapma durumları izne bağlanmıştır.)

9- MİT'in örtülü ödenek giderlerinin yeri; harcama usul ve esasları konularında Cumhurbaşkanı yetkilendirilmiştir.

20- EGM'de kurulu Özel Harekât Başkanlığının statüsü diğer başkanlıklara oranla yükseltilmiş, ÖHB'ni için ek mali olanak sağlanmıştır.

EGM'de; muhtelif unvan/ derecelerden (3004 +29.008= 32.004) kadro ihdas edilmiştir